

Selectiebesluit aanleg Fietscrossbaan Hanzeweg

Datum advies:	26 april 2021
Aanvrager:	Dhr. T. Wagteveld (projectleider gemeente Barneveld)

Besluit: Deels archeologisch onderzoek, deels in situ behoud. Dubbelbestemming archeologie behouden.

Locatiegegevens: Hanzeweg, ten zuiden van de Esvelderbeek, Barneveld

Kadastrale gegevens: gemeente Barneveld, sectie B, nummers 6086 en 5394

Plan: aanleg fietscrossbaan

1. Inleiding

In september 2020¹ is een advies voor de toekomstige fietscrossbaan aan de Hanzeweg uitgebracht. Er werd geadviseerd een verkennend en karterend booronderzoek uit te laten voeren. Doel van het booronderzoek was het vaststellen van de landschappelijk situatie (aanwezigheid dekzandrug), de dikte van de bouwvoor en eventuele andere niet-relevante lagen en of er sprake was van verstoringen. Daarnaast zou mogelijk de omvang en datering van de eventuele vindplaats(en) kunnen worden vastgesteld.

In november 2020 is dit booronderzoek uitgevoerd door Econsultancy². Vervolgens zijn in januari 2021³ de resultaten van dit onderzoek afgezet tegen de voorgenomen plannen van de aanleg van de fietscrossbaan. Het ontwerp van de fietscrossbaan is vervolgens zoveel als mogelijk aangepast om de archeologisch waardevolle zone niet te verstoren. Onderhavig advies betreft een selectiebesluit naar aanleiding van het rapport van het archeologisch booronderzoek en het aangepaste ontwerp voor de fietscrossbaan. Uitgangspunt is hierbij dat voor de inrichting van het plangebied zo min mogelijk bodemingrepen plaatsvinden, waarbij archeologische resten worden verstoord. Dit betekent ook dat archeologisch vervolgonderzoek zo veel mogelijk wordt voorkomen. Uitgangspunt is dat maximaal 5% van de vindplaats(en) verstoord en dus onderzocht wordt. Anders worden de vindplaatsen te zeer aangetast en is duurzaam behoud in de bodem geen optie.

2. Resultaten booronderzoek

Ter plaatse van de top van de dekzandrug is de bodem nagenoeg intact bevonden. Hier bevindt zich onder de bouwvoor een pakket omgewerkte grond. Vanaf de onderkant van de flanken van de dekzandrug richting de grenzen van het plangebied is de bodemopbouw in veel gevallen wel verstoord of bestaat uit verspoeld dekzand, dat te nat is voor bewoning. Op de dekzandrug zijn in 12 boringen 13 vondsten aangetroffen. Het aangetroffen vondstmateriaal bestaat uit aardewerk, vuursteen en een fragment ijzer. Het aardewerk is sterk fragmentarisch waardoor slechts drie fragmenten konden worden gedetermineerd. Het betreft twee fragmenten handgevormd aardewerk daterend in de Vroege-Bronstijd tot en met Midden-Romeinse tijd en een fragment Faience. Deze laatst genoemde kan gedateerd worden in 18e eeuw tot de eerste helft van de 20e eeuw. De twee fragmenten handgevormde aardewerk hebben een pot-/steengruis magering en in een fragment

¹ Advies Fietscrossbaan P. Kloosterman september 2020.

² **Derks, M. & E. Louwe**, 2020: Archeologisch bureau- en booronderzoek. Hanzeweg te Barneveld. *Econsultancy Rapportnummer 13845.001. (versie 1, concept 17 december 2020)*

³ Advies Fietscrossbaan P. Kloosterman januari 2021.

aardewerk is organisch materiaal waargenomen. Van het laatste is niet duidelijk of het organisch materiaal als magering gebruikt is. De twee typen magering (pot-/steengruis en het mogelijke organische materiaal) komen overeen met de typen aardewerk aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek 450 m ten noorden van het plangebied.

Op grond van de resultaten van het veldonderzoek kan gesteld worden dat er zich ter hoogte van de dekzandrug mogelijk nog archeologische waarden in de ondergrond bevinden. Dit gebied is weergegeven in figuur 1 (Bijlage 1; figuur 1; Roze & geel gebied: Hoge en middelhoge archeologische verwachting). De bodemopbouw is hier nagenoeg intact bevonden en de aangetroffen archeologische indicatoren zijn allen afkomstig uit de top of op de flanken van de dekzandrug. De archeologische verwachtingen voor dekzandrug blijft behouden. Het is mogelijk dat onderhavig plangebied onderdeel is van het nederzettingsterrein dat op 450 m ten noorden van het plangebied is aangetroffen en dat zich Late-IJzertijd - Romeinse tijd nederzettingssporen in de ondergrond verhouden⁴. Voor het overige deel van het plangebied (vanaf de onderkant van de flanken van de dekzandrug in de richting van de grenzen van het plangebied) is de verwachting bijgesteld naar laag vanwege het feit dat de bodem hier in veel gevallen verstoord is of bestaat uit verspoeld dekzand, dat te nat is voor bewoning (Bijlage 1; figuur 1; lichtblauwe gebied: lage archeologische verwachting).

3. Advies Econsultancy

Ten behoeve van de fietscrossbaan zal de grond grotendeels worden verhoogd. Op grond van de resultaten en het advies uit de conceptversie van het rapport van het bureau – en booronderzoek is het planontwerp van de fietscrossbaan aangepast. Bij het nieuwe ontwerp is de fietscrossbaan gespiegeld waardoor de start van de baan zich nu op de top van de dekzandrug bevindt. De start van de fietscrossbaan bevindt zich op de top van de dekzandrug en zal plaatsvinden op een platform. Het platform zal uit twee startposities van verschillende hoogten bestaan (5 en 8 m) en daarom gefundeerd worden. De exacte diepte voor deze fundering is nog niet bekend doordat het ontwerp van het platform ook nog niet bekend is. Gezien de locatie van het platform, op de top van de dekzandrug, is vervolgonderzoek noodzakelijk. Geadviseerd wordt om de ontgraving voor de fundering van het startplatform *archeologisch te begeleiden*.

Daarnaast zullen rondom de fietscrossbaan kabels en leidingen worden aangelegd voor onder andere de lichtmasten. Deze kabels worden aangelegd met behulp van een kabelploeg waardoor de bodemverstoring beperkt blijft. De kabelploeg zal 2 à 3 cm breed zijn en de diepte waarop de kabels en leidingen gelegd zullen worden bedraagt circa 40 cm -mv. Door de beperkte grootte van de kabelploeg zal de bodemverstoring zeer gering zijn. Voor het trekken van de kabels en leidingen zal geen vervolgonderzoek noodzakelijk zijn.

De finish van de fietscrossbaan bevindt zich op de flank van de dekzandrug en zal 50 cm -mv (12,7 m +NAP) afgegraven worden. Ter hoogte van de finish van de fietscrossbaan verhouden eventuele archeologische resten zich op circa 60 cm -mv (12,6 m +NAP). Om te voorkomen dat archeologische waarden per ongeluk weggegraven worden is een bufferzone van 15 cm boven de archeologische laag vastgesteld. Dit houdt in dat er niet dieper ontgraven mag worden dan 45 cm -mv (12,75 m +NAP). In het geval van het nieuwe planontwerp zou bij een afgraving van circa 50 cm mv ter hoogte van de finish te diep gegraven worden en de bufferzone aansnijden. Daaropvolgend is na overleg met zowel de opdrachtgever als de gemeente afgesproken om de grond ten behoeve van de fietscrossbaan extra te verhogen dan in eerste instantie gepland was om zo buiten de archeologische laag én de vastgestelde bufferzone te blijven.

Aan de noordkant van de fietscrossbaan wordt het clubgebouw gerealiseerd. Het clubgebouw bevindt zich in de zone waar het bodemprofiel volledig verstoord is. Tevens zal de grond ter plaatse met circa 2,5 m verhoogd worden. De realisatie van het clubgebouw zal geen gevolgen hebben voor eventuele archeologische waarden.

⁴ Archis-zaaknr. 2473695100.

Aan de zuidkant van de baan komt een demontabele tribune en rondom de fietscrossbaan zal een weg en een grasstrook voor tenten worden ingericht. Deze inrichtingen zullen geen gevolgen hebben voor eventuele archeologische waarden. Verder komt er ten oosten van de baan een parc fermé. Bovengenoemde inrichtingen vallen gedeeltelijke buiten de middelhoge/hoge archeologische verwachting. De tribune en het parc fermé vallen binnen de zones met middelhoge of hoge verwachting. De bodemingrepen voor de tribune blijven beperkt (maaiveld) waardoor dit geen gevolgen zal hebben voor eventuele archeologische waarden. De grond ter hoogte van het parc fermé zal net als bij het clubgebouw met circa 2,5 m opgehoogd worden en daardoor geen risico vormen voor eventuele archeologische waarden. Ten westen van de baan wordt een gedeelte ingericht als pumptrack en worden twee zones ingericht als waterbuffer en parkeervoorziening. Het westelijk deel van het plangebied valt nagenoeg binnen de lage archeologische verwachting. In dit deel van het plangebied worden geen archeologische waarden verwacht. De waterbuffer wordt volledig binnen de zone met een lage archeologische verwachting gerealiseerd. De pumptrack en de parkeerplaatsen worden eveneens voor het merendeel binnen de zone met een lage archeologische verwachting aangelegd.

Door middel van de aanpassingen in het planontwerp zullen eventuele archeologische waarden niet worden aangetast en is behoud in situ mogelijk en wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te voeren (m.u.v. de aanleg van het platform op de top van de dekzandrug).

4. Selectiebesluit

Het booronderzoek heeft duidelijk gemaakt dat er sprake is van een archeologisch niveau vanaf 60 cm -mv binnen het roze/gele gebied op de dekzandrug in figuur 1 (bijlage 1). Om te voorkomen dat archeologische waarden per ongeluk weggegraven worden is een bufferzone van 15 cm boven de archeologische laag vastgesteld. Dit houdt in dat er niet dieper ontgraven mag worden dan 45 cm -mv (12,75 m +NAP), zodat de resten in de bodem veilig behouden blijven en er zo min mogelijk archeologisch vervolgonderzoek (max. 5%) nodig is. Hieronder wordt per ingreep kort aangegeven wat het selectiebesluit is:

Fietscrossbaan:

1) De **finish van de fietscrossbaan** bevindt zich op de flank van de dekzandrug en zal 50 cm -mv (12,7 m +NAP) afgegraven worden. Ter hoogte van de finish van de fietscrossbaan verhouden eventuele archeologische resten zich op circa 60 cm -mv (12,6 m +NAP). Om te voorkomen dat archeologische waarden per ongeluk weggegraven worden is een bufferzone van 15 cm boven de archeologische laag vastgesteld. Dit houdt in dat er niet dieper ontgraven mag worden dan 45 cm -mv (12,75 m +NAP). De grond zal hier worden opgehoogd om zo buiten de archeologische laag én de vastgestelde bufferzone te blijven.

2) De **start van de fietscrossbaan** bevindt zich op de top van de dekzandrug en zal plaatsvinden op een platform. Het platform zal uit twee startposities van verschillende hoogten bestaan (5 en 8 m) en daarom gefundeerd worden. De exacte diepte voor deze fundering is nog niet bekend doordat het ontwerp van het platform ook nog niet bekend is. Gezien de locatie van het platform, op de top van de dekzandrug, is vervolgonderzoek noodzakelijk. Geadviseerd wordt om de ontgraving voor de fundering van het startplatform *archeologisch te begeleiden*.

3) Het **overige deel van de fietscrossbaan** wordt boven maaiveld aangelegd. Er is sprake van ophoging, waardoor de aanleg niet beneden maaiveld zal plaatsvinden. De archeologische resten worden op deze manier niet geschaad.

Overige ingrepen:

1) Het **clubgebouw** bevindt zich in de zone waar het bodemprofiel volledig verstoord is en een lage verwachting heeft. Tevens zal de grond ter plaatse met circa 2,5 m verhoogd worden. De realisatie van het clubgebouw zal geen gevolgen hebben voor eventuele archeologische waarden.

2) De **parc fermé** vallen binnen de zones met middelhoge en hoge verwachting. De grond ter hoogte van het parc fermé zal met circa 2,5 m opgehoogd worden. Er is op deze manier geen risico voor de eventueel aanwezige archeologische waarden.

3) Ten westen van de baan wordt een gedeelte ingericht als **pumptrack** en worden twee zones ingericht als **waterbuffer** en **parkeervoorziening**. Het westelijk deel van het plangebied valt nagenoeg binnen de lage archeologische verwachting. In dit deel van het plangebied worden geen archeologische waarden verwacht. De waterbuffer valt volledig binnen de zone met een lage verwachting. De pumptrack en de parkeerplaatsen vallen bijna geheel binnen de zone met een lage archeologische verwachting. Ten behoeve van de aanleg van de pumptrack en de parkeervoorziening wordt alleen de grasmat verwijderd. De grond wordt niet verder vergraven.⁵ Er is op deze manier geen risico voor de eventueel aanwezige archeologische waarden.

4) Aan de zuidkant van de baan komt een **demontabele tribune** binnen de zone met een hoge/middelhoge verwachting. Deze tribune bevindt zich op het maaiveld en heeft geen bodemverstoring/grondverzet tot gevolg.

5) Rondom de fietscrossbaan zal een **weg** en een **grasstrook** voor tenten worden ingericht. Ter plaatse van de weg wordt 15 cm opgehoogd. Er zal 20 cm puin, 10 cm zand en 5 cm straatwerk worden aangelegd. Door de ophoging van 15 cm vormt de weg geen risico voor eventuele archeologische waarden in de zone met een hoge en middelhoge verwachting. Hetzelfde geldt voor de aanleg van de groenstrook.

6) Daarnaast zullen rondom de fietscrossbaan **kabels en leidingen** worden aangelegd voor onder andere de lichtmasten. Deze kabels worden aangelegd met behulp van een kabelploeg waardoor de bodemverstoring beperkt blijft. De kabelploeg is slechts 2 à 3 cm breed en de diepte waarop de kabels en leidingen gelegd zullen worden bedraagt circa 40 cm -mv. Door de beperkte breedte van de kabelploeg (2 à 3 cm) zal de bodemverstoring zeer gering zijn. Voor het trekken van de kabels en leidingen zal geen vervolgonderzoek noodzakelijk zijn.

7) Circa 5-7 **lichtmasten** vallen binnen de zone met een hoge/middelhoge verwachting. De lichtmasten worden ingezet met een palenboor met een diameter van 20 cm tot een diepte van 1,5 m-mv. De impact is qua oppervlakte gering, waardoor geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Op basis van deze informatie verstrekt door de opdrachtgever dient er alleen archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd ter plaatse van het startplatform van de fietscrossbaan op de top van de dekzandrug. Geadviseerd wordt om de ontgraving voor de fundering van het startplatform archeologisch te begeleiden. Indien er wijzigingen plaatsvinden wat betreft de aanleg (diepte van de ingrepen) van de overige hiervoor genoemde werkzaamheden, dient altijd contact te worden opgenomen met de regio-archeoloog om te bepalen of er wel of geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Behoud dubbelbestemming archeologie

De dubbelbestemming archeologie (zoals weergegeven in bijlage figuur 1; roze/gele zone) dient behouden te blijven voor het plangebied.

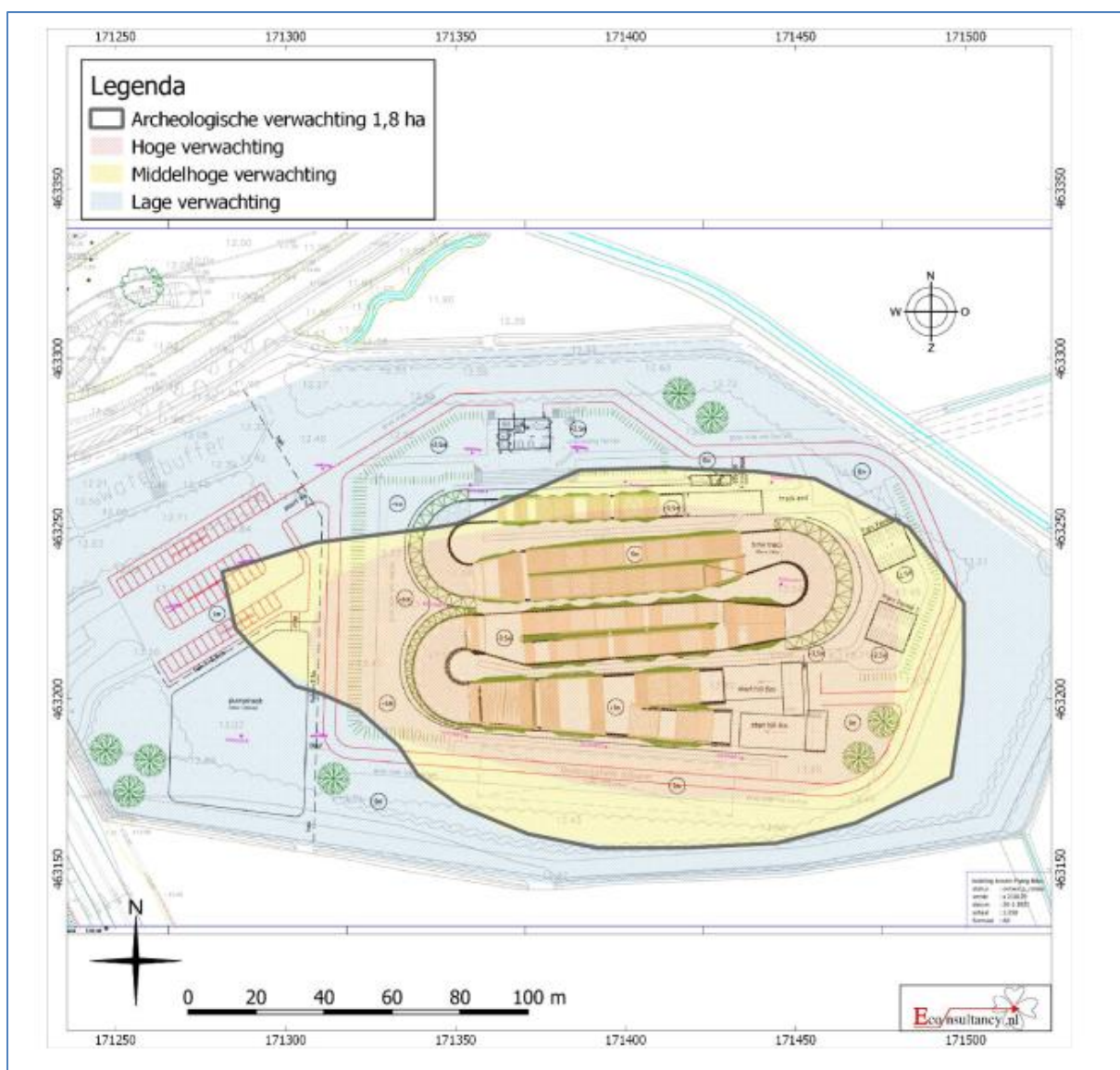
Meldingsplicht

Indien bij de werkzaamheden vondsten (aardewerk, vuursteen, oude funderingen, opvallende donkere verkleuringen in het gele zand etc.) worden gedaan waarvan men redelijkerwijs mag vermoeden dat deze van archeologische betekenis zijn, dient hiervan onmiddellijk melding te worden gemaakt (art. 5.10 Erfgoedwet).

Beoordeeld door P. Kloosterman & C. van Eijk (regio-archeoloog)

⁵ Informatie opdrachtgever dhr. Mudde d.d. 20-04-2021.

BIJLAGE 1:

Afbeelding 1: Archeologische verwachting plangebied op basis van booronderzoek.⁶

⁶ Zie voetnoot 2.